

Veiledning om covid-19-forskriften § 12b og § 12c

1. Innledning

Formålet med denne veiledningen er å klargjøre sammenhengen mellom covid-19-forskriften § 12b og §12c og det midlertidige regelverket om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19. Denne veiledningen redegjør for sammenhengen i regelverket og for hvilken rolle smittevernveilederne med trafikklysmodellen, og kommunelegehåndboken og TISK- strategien spiller i tolkningen av disse reglene.

Veiledningen er utarbeidet av Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Utdanningsdirektoratet, og statsforvalterne er den primære målgruppen for denne veiledningen.

2. Kommunens ansvar som smittevernmyndighet

Covid-19-forskriftens formål er å fastsette smittevernregelverk for å hindre eller begrense spredning av SARS CoV-2 i befolkningen og blant helsepersonell, og for å sikre opprettholdelse av tilstrekkelig kapasitet i helse- og omsorgstjenesten slik at tjenesten kan håndtere smittesituasjonen og samtidig ivareta ordinære helse- og omsorgstjenester, jf. forskriftens § 1. Covid-19-epidemien skal holdes nede ved hjelp av de grunnleggende smitteverntiltakene: hygiene, avstand, fravær ved symptomer, samt ved testing, isolering, smitteoppsporing og karantene (TISK).

Det er kommunen som har ansvaret for smittevernet i kommunen, jf. smittevernloven § 7-1, og skal sørge for at alle som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen er sikret nødvendige forebyggende tiltak, undersøkelsesmuligheter, behandling og pleie med hensyn til smittsomme sykdommer som covid-19. I dette ansvaret ligger også å iverksette smitteverntiltak i kommunen, herunder å stenge virksomheter, forby sammenkomster og lignende, når det er nødvendig av hensyn til smittevernet, jf. smittevernloven § 4-1. Kommunelegen leder smittevernarbeidet i kommunen og er rådgiver for kommunens ledelse og personell og for befolkningen, jf. smittevernloven § 7-2 og folkehelseloven § 27. I arbeidet med å oppdage, vurdere og håndtere utbrudd med covid-19 i kommunene, har FHI utarbeidet Kommunelegehåndboken som skal være rådgivende og til støtte i arbeidet.

I kapittel 5 i håndboken er det gitt råd om tiltak i barnehager og skoler. Basert på en helhetlig vurdering av smittesituasjonen, beslutter kommunen hvilket tiltaksnivå som skal gjelde for barnehagene og skolene i kommunen.

Fra 27. mai kan lokale smittevernmyndigheter vurdere om barnehager og skoler i områder med lite smitte kan gå fra gult til grønt nivå i trafikklysmodellen. Ved semesterstart høsten 2021 vil det førende nivået være grønt i tråd med gjenåpningsplanen. På grønt nivå vil det ikke være behov for inngripende smitteverntiltak som reduserte åpningstider eller begrensninger i antall barn eller elever som kan være til stede samtidig. Utgangspunktet på grønt nivå er derfor at de alminnelige reglene i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven gjelder. Kommuner med mer smitte kan etter en helhetsvurdering heve tiltaksnivået til gult eller rødt. Det er lokale eller nasjonale helsemyndigheter som avgjør tiltaksnivå, basert på vurderingskriterier beskrevet i kommunelegehåndboken.

Dersom smittesituasjonen i en enkelt barnehage eller skole eller smittesituasjonen i kommunen vurderes til å være så alvorlig at det ikke er forsvarlig å drive med normale åpningstider eller det ikke er forsvarlig å holde åpent, har kommunen som lokal smittevernmyndighet etter nærmere

bestemte vilkår, hjemmel til å stenge eller begrense aktiviteten i en enkelt barnehage eller skole, eller stenge alle barnehager og skoler i kommunen. Dette følger av smittevernloven § 4-1 og er særlig presisert i covid-19-forskriften § 12c.

3. Oversikt over føringer i regelverk og veiledere som skal sikre smittevernaglig forsvarlig drift av barnehager og skoler

Barnehager, skoler og andre utdanningsinstitusjoner har plikt til å drive smittevernaglig forsvarlig. Dette følger av covid-19-forskriften § 12b.

[Smittevernveilederne](#), som er utarbeidet for barnehager og skoler, operasjonaliserer kravene til smittevernaglig forsvarlig drift i covid-19-forskriften § 12b. Veilederne gir, gjennom trafikklysmodellen, konkrete anbefalinger om hvordan skolene og barnehagene kan drive smittevernaglig forsvarlig, basert på ulike smittenivåer i samfunnet. Trafikklysmodellen har derfor ulike tiltaksnivå (grønn, gult og rødt).

Kravene til smittevernaglig forsvarlig drift vil i perioder med høyt smittetrykk kunne føre til at barnehage- og skoleeier ikke kan oppfylle sine plikter etter barnehageloven, opplæringsloven eller friskoleloven. Samtidig er det viktig å sikre at barn og elever får et tilfredsstillende barnehage- eller skoletilbud så langt det lar seg gjøre uten at det går på bekostning av hensynet til smittevern. Det er derfor åpnet for å gjøre enkelte tilpasninger i tilbudet til barn og elever som er hjemlet i

- [midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19](#) og
- [midlertidig forskrift om tilpasninger i reglene om barnehager, grunnskoler og videregående opplæring som følge av utbruddet av covid-19](#).
-

Vi omtaler dette midlertidige regelverket for opplæringssektoren som den midlertidige loven og den midlertidige forskriften videre i denne veiledningen.

Det er et grunnleggende prinsipp i håndteringen av koronapandemien at barn og unge skal ha så lav tiltaksbyrde som mulig. Det er derfor lagt til grunn at åpne barnehager og skoler vil være det beste for barna. Barnets beste må derfor være et grunnleggende hensyn i vurderingen av tiltak også etter covid-19-forskriften § 12b og § 12c.

4. Covid-19-forskriften § 12b - krav om smittevernaglig forsvarlig drift

Barnehage- og skoleeier er ansvarlig

Covid-19-forskriften § 12b stiller krav til smittevernaglig forsvarlig drift av skoler, barnehager og andre utdanningsinstitusjoner som er nevnt i § 12a. Som ellers i covid-19-forskriften, er ansvaret for at kravene til smittevernaglig forsvarlig drift er oppfylt, lagt til den som er ansvarlig for virksomheten, i dette tilfellet til barnehage- og skoleeier.

For kommunale barnehager og offentlige grunnskolors vedkommende, er kommunen ansvarlig for virksomheten som barnehage- og skoleeier. I offentlige videregående skoler er fylkeskommunen skoleeier, og den privateide virksomheten som drifter private barnehager/skoler er barnehage- og skoleeier.

Ansvaret og beslutningsmyndigheten som følger av denne bestemmelsen kan delegeres til den enkelte barnehage og skole etter de alminnelige reglene om delegasjon som følger av kommuneloven.

Dersom barnehage- eller skoleeier reduserer antall barn eller elever til stede samtidig eller reduserer åpningstidene for å sikre smittevern­faglig forsvarlig drift etter § 12b tredje ledd, er det ikke krav om at smittevern­myndigheten i kommunen først har fattet vedtak om begrensning av aktivitet etter covid-19-forskriften § 12c.

Hva er «smittevern­faglig forsvarlig drift»

Det går frem av covid-19-forskriften § 12b første ledd at «smittevern­faglig forsvarlig drift» omfatter iverksatte tiltak som bidrar til at syke personer ikke er i virksomheten, hygienetiltak og kontaktreduserende tiltak. Se også andre ledd punkt a-d i bestemmelsen.

Smittevern­veilederne gir utførlige detaljer om hvordan disse tiltakene skal praktiseres på de ulike nivåene i trafikklysmodellen. Hva som utgjør smittevern­faglig forsvarlig drift vil derfor variere ut fra hvilket tiltaksnivå (grønt, gult og rødt) barnehagen eller skolen er på.

Barnehage- og skoleeier kan søke råd og veiledning om tiltak og hvordan de kan drive smittevern­faglig forsvarlig hos kommunen som lokal smittevern­myndighet.

Barnehage- og skoleeier kan ikke fravike tiltaksnivået som er fastsatt av kommunen som smittevern­myndighet. Det betyr at den enkelte barne- og skoleeier ikke kan gå til grønt eller rødt nivå, dersom kommunen har bestemt at barnehagene og skolene i kommunen skal være på gult nivå.

Adgang til å redusere åpningstider og antall barn eller elever som er til stede samtidig

Etter § 12b tredje ledd er hovedregelen at barnehage- og skoleeiere skal gi et ordinært tilbud til alle barnehagebarn og et ordinært tilbud på skolen og i skolefritidsordningen til alle elever, selv om barnehager og skoler skal drives smittevern­faglig forsvarlig. Dette utgangspunktet gjelder på alle tiltaksnivåene.

Covid-19-forskriften § 12b tredje ledd gir imidlertid barnehage- og skoleeier anledning til å redusere åpningstider og antall barn til stede samtidig, dersom dette anses nødvendig for å oppfylle kravene til smittevern­faglig forsvarlig drift. I dette ligger det at

- det kan ikke fattes beslutninger om andre forhold enn reduksjon i åpningstider og antall barn til stede
- bare hensynet til smittevern­faglig forsvarlig drift kan gi grunnlag for å redusere åpningstider og antall barn til stede, og bare når det er nødvendig
- tilbudet kan ikke reduseres mer enn det som er nødvendig for å kunne drive smittevern­faglig forsvarlig

Etter ordlyden vil « redusere » åpningstider eller barn/elever som er til stede samtidig tilsi at det ordinære tilbudet blir redusert, men at det ikke kan bortfalle helt. Det betyr at § 12b *ikke* gir barnehage- eller skoleeiere, eller den enkelte barnehage eller skole, adgang til selv å stenge barnehagen eller skolen slik at det ordinære tilbudet bortfaller helt, med hensynet til smittevern som begrunnelse. Dette er en beslutning som bare kommunen som smittevern­myndighet kan fatte med hjemmel i § 12c, jf. smittevern­loven § 4-1.

For eksempel legger smittevern­veilederen for *ungdomsskolen* til grunn at klassen halveres (deles i to kohorter) på rødt nivå, og at elever har egen pult/arbeidsplass for å sikre avstand på minst én meter. Dersom det ikke er mulig å sikre avstand på minst en meter mellom pultene, kan skoleeier dele klassen i flere enn to kohorter for å oppfylle kravet til avstand mellom pultene. Dersom dette ikke er mulig på grunn av plassmangel, kan dette tilsi at skoleeier kan redusere tilstedeværelse for elevene med hjemmel i § 12b.

For barnehager kan det eksempelvis være utfordrende å ha ansatte nok til å dekke hele åpningstiden når barnehagen drives på rødt nivå. Dette kan medføre at barnehageeier må redusere åpningstidene for å sikre at for eksempel kravene til kohortinndeling på rødt nivå kan overholdes.

Særlig om redusert skoletilbud

Paragraf 3 første og andre ledd i den midlertidige forskriften setter en skranke for omfanget av skoleeiers adgang til å redusere tilbudet i medhold av covid-19-forskriften § 12b tredje ledd. Bestemmelsen gir bare skoleeier adgang til å redusere tilbud eller antall elever som er til stede når det er nødvendig for at skolen skal kunne drive smittevernfaglig forsvarlig. Dette innebærer at skoleeier ikke kan redusere åpningstidene etter covid-19-forskriften § 12b i så stor grad at de ikke oppfyller kravene til opplæringen i midlertidig forskrift § 3 andre ledd.

Dersom skolene har redusert antall elever som er til stede samtidig på grunn av smitteverntiltak, skal skoleeiere sørge for at alle elever på alle trinn jevnlig og hver uke får et tilbud på skolen. Skoleeier skal sørge for hjemmeopplæring i tillegg til tilbud på skolen dersom det er nødvendig for at elevene samlet sett får den opplæringen de skal ha. Elevene på 1.-4. trinn skal så langt som mulig motta et fulltidstilbud på skolen i disse tilfellene.

Det betyr at skoleeier ikke kan bestemme at det ordinære opplæringstilbudet

- bortfaller helt for alle elever på skolen og tilby full hjemmeopplæring
- bortfaller helt for ett eller flere trinn og tilby disse elevene full hjemmeopplæring

Slike avgjørelser må eventuelt fattes av kommunen som smittevernmyndighet med hjemmel i covid-19-forskriften § 12c første ledd, jf. smittevernloven § 4-1.

Den midlertidige forskriften § 3 tredje ledd gir også skolen adgang til å gi elever på ungdomstrinnet og i videregående opplæring deler av opplæringen hjemme på gult nivå dersom skolen har hatt mye fravær over tid og hensynet til elevenes samlede opplæring gjør det nødvendig. Denne adgangen til å gi de eldste elevene deler av opplæringen hjemme i en kortere periode er ikke direkte knyttet til ivaretagelse av smittevernhensyn, men til konkrete kapasitetsutfordringer over tid ved den enkelte skolen. Les mer dette [her](#).

Hva er «nødvendig» for å sikre smittevernfaglig forsvarlig drift

Barnehage- og skoleeier har kun adgang til å redusere åpningstider og antall barn eller elever som er til stede samtidig dersom det er «nødvendig» for å sikre smittevernfaglig forsvarlig drift i den enkelte barnehage og skole.

Dette gjelder i utgangspunktet på alle tiltaksnivåene, men vurderingen av om det er nødvendig å redusere åpningstider og antall barn til stede for å opprettholde smittevernfaglig forsvarlig drift, medfører at det skal en del til før skolene i praksis kan bruke denne myndigheten. I praksis vil det ikke være aktuelt å redusere åpningstider eller antall barn på grønt tiltaksnivå, fordi smittesituasjonen da ikke tilsier at det er nødvendig med et så inngripende tiltak. Det skal også mye til for å begrunne reduksjon i tilbudet på gult nivå. I slike situasjoner bør barnehagen eller skolen vurdere om innføring av rødt nivå vil være mer hensiktsmessig. I slike tilfeller må eier informere kommunen som smittevernmyndighet, slik at smittevernmyndighetene kan vurdere og beslutte om det er behov for å innføre rødt tiltaksnivå.

Dersom skolen kan foreta mindre inngripende tiltak enn å « redusere åpningstider og antall barn » for å sikre smittevernfaglig forsvarlig drift, vil det ikke være « nødvendig » å redusere åpningstider og antall barn. I dette ligger det at skolen må ivareta elevens rett til opplæring på skolen så langt det er mulig, og vurdere andre, mindre inngripende alternativer først for å sikre

smittevern­faglig forsvarlig drift. Tilbudet kan ikke reduseres mer enn det som er nødvendig for å kunne drive smittevern­faglig forsvarlig. Tilsvarende gjelder for barnehagene.

Vurderingen av om det er «nødvendig» for å sikre smittevern­faglig forsvarlig drift vil derfor være en bred helthetsvurdering der barnehage- eller skoleeier må ta hensyn til:

- anbefalt tiltaksnivå med tilhørende føringer i smittevern­veilederne
- smittesituasjonen i den aktuelle barnehagen eller på skolen
- om barnehagen eller skolens lokaler er egnet til å overholde avstandskrav, mv.
- om personaltilgangen er tilstrekkelig til å sikre smittevern­faglig forsvarlig drift mv.

Listen over er ikke uttømmende. Relevante hensyn i vurderingen kan variere mellom barnehager og skoler. I tillegg kan blant annet barnehagen eller skolens størrelse også spille inn.

Mangel på personell, for eksempel som følge av karantene eller sykdom, og begrenset vikartilgang er forhold som i noen tilfeller kan føre til at det blir vanskelig å drive smittevern­faglig forsvarlig. Omfattende mangel på personell eller manglende tilgang til vikarer kan i utgangspunktet gi større utfordringer for smittevern­faglig forsvarlig drift, enn der skolen kun mangler en lærer/vikar for å være fullt bemannet. I en liten barnehage eller på en liten skole kan imidlertid fravær hos en barnehageansatt eller lærer ha større betydning. Forhold som hvor omfattende personellmangelen er, tiden barnehagen eller skolen har til å områ seg, tilgangen til vikarer og muligheter til annen type organisering og hvilke klassetrinn som er berørt av personell/vikarmangel, er forhold som også kan ha betydning.

Det er ikke adgang til å begrunne et redusert tilbud med andre hensyn enn hensynet til å drive smittevern­faglig forsvarlig. Det er derfor ikke adgang til å redusere tilbudet i barnehage, skole eller SFO ut fra økonomiske hensyn, som for eksempel at barnehagen eller skolen vil spare penger eller ikke tar seg råd til å sette inn vikarer. Det er barnehage- og skoleeier som har det økonomiske ansvaret for å sikre en tilfredsstillende kvalitet på tilbudet til barn og elever. Kommunene, fylkeskommunene, friskolene og de private barnehagene kompenseres for ekstrakostnader som følge av nødvendige smitteverntiltak, som for eksempel leie av lokaler og kostnader til ekstra personalressurser.¹ Det er bare anledning til å redusere tilbudet på grunn av vikarmangel dersom manglende vikartilgang medfører at barnehagen eller skolen ikke kan oppfylle kravene om smittevern­forsvarlig drift ut fra en helthetsvurdering. Barnehage- og skoleeier må ha beredskapsplaner for overgang til gult eller rødt nivå. I denne planleggingen bør de også ta høyde for at det kan oppstå et økt vikarbehov.

Ansatte som er i karantene er i utgangspunktet friske, men har vært i en situasjon der de kan ha blitt smittet. Det at de skal holde seg hjemme er ikke et tiltak som følger av smittevern­veilederne og trafikklysmodellen (der det går frem at syke ikke skal møte på skolen), men følger av TISK-strategien. Det er likevel slik at mangel på ansatte, fordi de ansatte er i karantene, vil virke inn på skolens muligheter til å drive smittevern­faglig forsvarlig, f.eks. skolens muligheter til å overholde avstandskrav, reduserte gruppestørrelser mv.

Kommunen kan som smittevern­myndighet veilede om det er nødvendig med begrensninger i åpningstider eller tilstedeværelse for å sikre smittevern­faglig forsvarlig drift. Vi anbefaler at barnehage- og skoleeier dokumenterer skriftlig begrunnelsen for å redusere tilbudet.

---

¹Se brev fra Kunnskapsdepartementet 11.02.2021: *Kompensasjon for merutgifter knyttet til smitteverntiltak i barnehager og skoler og forventninger til kommuner og fylkeskommuner* og brev fra Kunnskapsdepartementet 11.03.2021: *Kompensasjon for merutgifter til smitteverntiltak og anbefalinger rettet mot skoler og barnehager*, som gjelder private barnehager og friskoler.

5. Covid-19-forskriften § 12c - kommunens adgang til å stenge eller begrense aktiviteten i skoler og barnehager

Myndighet til å fatte vedtak etter covid-19-forskriften § 12c

Det er kommunen som smittevernmyndighet som har kompetanse til å fatte vedtak om stenging eller begrensninger i aktiviteter i barnehager og skoler etter covid-19-forskriften § 12c, jf. smittevernloven § 4-1. Verken smittevernloven, covid-19-forskriften eller den midlertidige loven åpner for at en skole eller barnehage kan beslutte stenging av eget initiativ begrunnet i smittevernhensyn. Når kommunen som smittevernmyndighet vurderer tiltak etter § 12c, bør disse vurderingene gjøres i samråd med lokale barnehage- og skolemyndigheter.

Kommunens kompetanse etter smittevernloven § 4-1 gjelder uavhengig av om barnehagene eller skolene eies av kommunen, fylkeskommunen eller private aktører. Dette innebærer at kommunen som smittevernmyndighet kan fatte vedtak etter smittevernloven § 4-1 og covid-19-forskriften som også får virkning for videregående skoler, som eies av fylkeskommunen, friskoler, og private barnehager som ligger innenfor kommunens grenser.

Kommunen har kompetanse til å fatte vedtak etter smittevernloven § 4-1 når det er "*nødvendig for å forebygge en allmennfarlig smittsom sykdom eller motvirke at den blir overført*", jf. smittevernloven § 4-1 første ledd. Det er videre krav om at tiltak etter smittevernloven er medisinskfaglig begrunnet, nødvendig av hensyn til smittevernet og tjenlige etter en helhetsvurdering, jf. smittevernloven § 1-5.

Myndigheten til å fatte vedtak etter smittevernloven § 4-1 og covid-19-forskriften § 12c er lagt til kommunestyret, jf. § 4-1 første ledd. I hastesaker kan kommunelegen etter § 4-1 femte ledd utøve den myndighet som kommunestyret har. Dersom tiltak som er innført ved bruk av hastevedtak skal forlenges, bør en slik forlengelse normalt vedtas av kommunestyret.

Paragraf 3 andre ledd i den midlertidige forskriften slår fast at elever som ikke kan få et tilbud på skolen som følge av enkeltvedtak eller forskrifter om stenging med hjemmel i smittevernloven, skal få opplæringen hjemme. Dette gjelder i de tilfellene der kommunen som smittevernmyndighet har fattet vedtak om at en enkelt skole eller alle skolene i en kommune skal være stengt eller drive med begrensninger etter covid-19-forskriften § 12 c første eller andre ledd og smittevernloven § 4-1.

Elever som ikke kan få tilbud på skolen på grunn av enkeltvedtak eller forskrifter om stenging med hjemmel i [smittevernloven](#), skal få opplæringen hjemme, jf. § 3 annet ledd første setning. Se likevel § 3a i den midlertidige forskriften om hvilke elever som uansett skal ha et tilbud på skolen i slike tilfeller. Dersom elevene må få deler av opplæringen hjemme fordi skolen har redusert åpningstidene i medhold av covid-19-forskriften § 12b, skal skoleeier sørge for et ukentlig og jevnlig tilbud til alle elever på alle trinn. Elever i 1. til 4. trinn skal prioriteres i disse tilfellene. Disse kravene gjelder ikke i de tilfellene skolen er stengt i medhold av covid-19-forskriften § 12c.

Hva kan kommunen som smittevernmyndighet beslutte etter § 12 c

Kommunen som smittevernmyndighet har kompetanse til å fatte vedtak om stenging eller begrensninger av aktiviteten i enkeltbarnehager eller enkeltskoler etter covid-19-forskriften § 12c første ledd. Kommunen har som smittevernmyndighet også adgang til å fatte generelt stengingsvedtak for barnehager, skoler, høyskoler, fagskoler og andre utdanningsinstitusjoner i kommunen etter bestemmelsens andre ledd. Kommunens kompetanse følger også av smittevernloven § 4-1.

Stenging eller begrensning av aktivitet i enkeltbarnehager eller enkeltskoler

Kommunens myndighet til å stenge eller begrense aktiviteten i en enkeltbarnehage eller skole etter § 12c første ledd er begrenset til tilfeller der det er nødvendig for å stanse pågående smittespredning i den aktuelle barnehagen eller skolen. Kommunens myndighet til å begrense aktiviteten eller stenge barnehage og skole gjelder kun i de tilfellene det er nødvendig etter en konkret vurdering av smittesituasjonen og som ledd i å hindre videre smittespredning.

Tiltaksbyrden rettet mot barn og elever skal være så lav som mulig, og det er til barnets beste om barnehager og skoler kan holde åpent. Det skal derfor være en høy terskel for å stenge barnehager og skoler. Det innebærer at smittespredningen må være av en viss størrelse for at barnehagen eller skolen skal stenges. Behovet for å stanse pågående smittespredning må derfor veies opp mot elevenes rett til opplæring. Det er ikke et krav om at alle avdelinger eller klasser er berørt av smitteutbruddet. Om smittespredningen er omfattende nok til å begrunne en stengning beror på en konkret helhetsvurdering, der særlig kommunens TISK-kapasitet og graden av "ukontrollerte" smitteveier er sentrale hensyn.

Hvis elever eller ansatte på skolen blir smittet av korona, må medelever og ansatte som har vært i nærkontakt med personen, i karantene. Dette kan for eksempel være innen samme klasse eller kohort. Resten av skolen fortsetter skolehverdagen som normalt på samme nivå i trafikklysmodellen. Tilsvarende gjelder for barnehagene.

Bestemmelsen i § 12c første ledd innebærer videre at kommunene ikke vil kunne stenge barnehager eller skoler som et generelt forebyggende smitteverntiltak. Helsemyndighetene anbefaler at stenging begrenses til få dager når det er nødvendig for å få oversikt over smittesituasjonen.

Smittevernmyndighetenes adgang til å fatte generelt stengingsvedtak

Kommunen kan bare fatte generelt stengingsvedtak etter § 12c andre ledd dersom det er stor smittespredning. Hva som anses som stor smittespredning beror på en konkret helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle, og kan variere fra kommune til kommune. Sentrale momenter i vurderingen er antall smittede, graden av ukjente smitteveier, kommunens kapasitet til å håndtere utbruddet og kommunens TISK-kapasitet. Denne kapasiteten kan variere med kommunens størrelse. Generelle stengningsvedtak skal godkjennes av Helsedirektoratet, som er sentral smittevernmyndighet.

Kan driftsutfordringer begrunne stenging av en barnehage eller skole?

Stenging av enkelte barnehager eller skoler etter § 12c første ledd må være begrunnet med at det er nødvendig av hensyn til smittevernet ved den aktuelle virksomheten. Kommunen som smittevernmyndighet har ikke adgang til å stenge en barnehage eller skole som følge av driftsutfordringer etter denne bestemmelsen.

6. Forholdet mellom covid-19-forskriften 12b og § 12c

Kommunen som smittevernmyndighet har hjemmel til å fatte vedtak om å begrense aktivitet i eller stenge skoler og barnehager i smittevernloven § 4-1. Denne hjemmelen er presisert i covid-19-forskriften § 12c. Kommunens kompetanse som smittevernmyndighet overlapper kompetansen som er tillagt barnehageeier og skoleeier i § 12b tredje ledd. Det betyr at både kommunen som lokal smittevernmyndighet og barnehage- og skoleeier har kompetanse til å beslutte at det er behov for reduserte åpningstider eller å begrense antall barn eller elever som er til stede i den enkelte barnehagen eller på den enkelte skolen.

Barnehage- og skoleeiers kompetanse er begrenset til at det kan fattes slike beslutninger når det er nødvendig for å sikre smittevernfaglig forsvarlig drift i den enkelte barnehage eller på den enkelte skole, jf. covid-19-forskriften § 12b. Kommunen som lokal smittevernmyndighet har en bredere kompetanse, ved at slike beslutninger kan fattes når det etter en helhetsvurdering er medisinskfaglig begrunnet og nødvendig av hensyn til smittevernet, og tiltaket er forholdsmessig, jf. smittevernloven § 1-5. Videre gir ikke § 12b tredje ledd barnehage- eller skoleeier kompetanse til å stenge barnehagen eller skolen. Denne kompetansen har kun kommunen som lokal smittevernmyndighet, jf. smittevernloven § 4-1 og covid-19-forskriften § 12c.

Skjematisk oversikt over covid-19-forskriften § 12b og § 12c

	Covid-19-forskriften 12 b	Covid-19-forskriften 12 c
Formål med bestemmelsene:	<p>Sikre at bl.a. barnehage- og skoleeier driver smittevern­faglig forsvarlig i den enkelte skole/barnehage.</p> <p>Dette gjelder på alle tiltaksnivåer.</p>	<p>Det er kommunen som har ansvaret for smittevernet i kommunen, jf. smittevernloven § 7-1.</p> <p>I dette ansvaret ligger også å iverksette nødvendige smitteverntiltak i kommunen, herunder å stenge virksomheter, forby sammenkomster og lignende, jf. smittevernloven § 4-1, herunder myndighet til å begrense aktivitet eller stenge barnehager og skoler i kommunen når det er nødvendig av hensyn til smittevernet jf. covid-19-forskriften § 12 c.</p> <p>Dette gjelder på alle tiltaksnivå.</p>
Hva gir bestemmelsen adgang til?	<p>Å iverksette tiltak for å sikre at barnehagen/skolen drives smittevern­faglig forsvarlig, samt, når det er nødvendig, å redusere åpningstider og antall barn til stede</p>	<p>Å fatte et vedtak om å begrense aktivitet eller stenge en enkelt barnehage eller skole.</p> <p>Å fatte et generelt stengningsvedtak for barnehager og skoler i kommunen.</p>
Når kan myndigheten praktiseres?	<p>Myndigheten er i utgangspunktet ikke forbeholdt et spesifikt tiltaksnivå, men</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bare utøves etter en helhetsvurdering av om det er «nødvendig» av hensyn til smittevern­faglig forsvarlig drift • og bare i den grad det er nødvendig av hensyn til smittevern­faglig forsvarlig drift <p>I praksis vil det være uaktuelt å redusere åpningstider eller antall barn på grønt nivå, fordi smittesituasjonen da ikke tilsier at det er nødvendig med så inngripende tiltak. Det skal også mye til for å begrunne reduksjon i tilbudet på gult nivå. I slike situasjoner bør barnehagen eller skolen vurdere om innføring av rødt nivå vil være mer hensiktsmessig.</p>	<p>Myndigheten er i utgangspunktet ikke forbeholdt et spesifikt tiltaksnivå, men kan bare utøves dersom det etter en helhetsvurdering er medisinsk­faglig begrunnet og nødvendig av hensyn til smittevernet, og tiltaket er forholdsmessig, jf. smittevernloven § 1-5.</p> <p>Vedtaket om å begrense aktivitet eller stenge en enkelt barnehage eller skole, må i tillegg være «nødvendig for å stanse pågående smittespredning».</p> <p>Generelle stengningsvedtak for barnehager og skoler i kommunen, kan i tillegg bare fattes når det er «stor smittespredning».</p> <p>Et moment i vurderingen av om tiltaket er forholdsmessig, se over, er hvorvidt kommunen har vurdert og forsøkt mindre inngripende tiltak, herunder bruk av rødt nivå. Dette gjelder både vurderinger etter § 12 c første og andre ledd.</p>